

Omschrijvingen workshops studiedag 12 december 2013
Toetsing en externe validering: 1,5 jaar na Vreemde ogen dwingen

Workshopronde 1 (11.15-12.45 uur)

1. Beoordelen van gerealiseerd niveau en de rol van onderzoek daarbij(standaard 3)

Inleider: Paul Thijssen, NQA

Tijdens de workshop wordt uitvoerig ingegaan hoe panels standaard 3 beoordelen. Hoe wegen jullie collega's het gerealiseerde niveau wanneer ze in een panel zitten? Waar lopen panels tegen aan wanneer ze het systeem van beoordelen en het gerealiseerde niveau 3 beoordelen. Welke plek krijgt de onderzoekende houding binnen de beoordeling? Hoe ervaren de deelnemers aan de workshop de beoordelingen van het gerealiseerde niveau en wat kunnen we beter en wat zou anders moeten?

2. Hoe kom je tot goede toetsvormen om het gerealiseerde eindniveau van de student te bepalen?

Inleider: Jeroen Scholten Linde en Ingrid Bartelsman (Inholland)

Binnen competentiegericht onderwijs hanteren we vele verschillende toetsvormen met verschillende kwaliteiten. Als het gaat om het beoordelen van het eindniveau dan zien we regelmatig dat gekozen is voor een scriptie en een presentatie met verdediging. Maar is dit nu wel een goede manier om het eindniveau van een student te bepalen. In deze bijeenkomst gaan we op zoek naar geschikte toetsvormen om het gerealiseerde eindniveau van een student te bepalen onderzoeken we waar rekening mee moet worden gehouden.

3. Workshop Examinering in de bachelor

Inleider: Daan Andriessen, lector Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek, Hogeschool Utrecht, voorzitter hbo Expertgroep Protocol, Linda Jakobs, Onderwijskundig beleidsmedewerker HAN, en Lucie te Lintelo, HvA, beiden lid van de Expertgroep

In deze workshop verkennen we gezamenlijk de problemen die opleidingen tegenkomen rond de examinering. Hoe zet je een goed examenprogramma op? Hoe krijg je het team op een lijn? Wat is de rol van onderzoek in de examinering? De workshop wordt gehouden door leden van de Expertgroep Protocol van de Vereniging Hogescholen. Werkvorm: Kenniscafé.

4. Toetsen en Beoordelen in het Kunstvakonderwijs: ideeën voor uw sector?

Inleiders: Jacob Oostwoud Wijdenes en Til Groenendijk, HKU

Beoordelingen in het Kunstvakonderwijs bevatten onvermijdelijk subjectieve elementen. In de workshop wordt deze problematiek zo gepresenteerd dat opleidingen waar dat ook speelt er hun voordeel mee kunnen doen.

De eindtermen in het Kunstvakonderwijs zijn geformuleerd als competenties om uitdrukking te geven aan de gerichtheid op de beroepspraktijk, waar subjectiviteit een wezenlijk onderdeel vormt. In de workshop worden eerst vanuit een theoretisch perspectief de dilemma's geschetst en worden verschillende vormen van intersubjectieve beoordelingen besproken. Vervolgens worden er voorbeelden gepresenteerd van de wijze waarop daar in de verschillende richtingen aan HKU (muziek, beeldende kunsten, theater, kunst en technologie en kunst en economie) mee wordt omgegaan. Het gaat concreet om de volgende aspecten:

- de werving (en constructie) van reële opdrachten uit de beroepspraktijk, waardoor ook de oordelen van opdrachtgevers betrokken kunnen worden;
- de wijze waarop beoordelingen tijdens het maakproces ingericht zijn als formatieve feedback;
- de inrichting van summatieve beoordelingen door groepen van docenten;
- peer-beoordelingen door studenten bij groepswerk;
- de presentatie van studentenwerk voor deskundige jury's en lekenpublieken.

5. De rol van Examencommissies in instellingoverstijgende toetsen

Inleiders: Liesbeth Zijlstra (voorzitter examencommissie vo/bve, HvA, voorzitter landelijk overleg van examencommissies lerarenopleidingen), Douwe Jan Douwes (secretaris examencommissie Stenden, lid vaststellingscommissie pabo-toetsen), Harry de Gier (voorzitter examencommissie pabo Driestar Hogeschool, projectleider 10voordeleraar).

De WHW stelt dat de examencommissie het orgaan is dat vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden. Als verschillende opleidingen dezelfde toetsen gebruiken, is het belangrijk dat de examencommissies er samen voor zorgen dat er geen rechtsongelijkheid ontstaat tussen studenten en dat zij het er over eens zijn dat de kwaliteit van de toets goed is. In '10voordeleraar' stelde deze opgave de lerarenopleidingen voor een grote uitdaging: hoe regel je dit met zo'n 30 examencommissies? Nieuwsgierig hoe de examencommissies hun rol gedefinieerd hebben in de landelijke kennistoetsen? De deelnemers worden meegenomen in het complexe proces van cesuurbepaling en hoe examencommissies gezamenlijke richtlijnen formuleren ten aanzien van o.a. vrijstellingen, veilige afname en hulpmiddelen i.v.m. functiebeperking.

6. Stap voor stap naar een goede toets....

Inleider: dr. Miranda Timmermans, projectleider 10voordeleraar e.a.

Het maken van goede toetsen houdt meer in dan het maken van goede toetsvragen alleen. Het is een proces dat in verschillende stappen verloopt: van het bepalen van de doelen, via het kiezen van een toetsvorm en het maken van een toetsmatrijs tot en met het samenstellen van de toets. In deze workshop worden de deelnemers op een actieve manier uitgedaagd om stap voor stap een kwalitatief goede toets te maken. In iedere stap wordt nagegaan of er wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria die aan een goede toets gesteld worden. Keuzes worden gemaakt, maar wat zijn de juiste? Meet ik straks wat ik wil meten en doe ik dat efficiënt?

Deze workshop is bedoeld voor docenten en toetscoördinatoren die betrokken zijn bij het ontwikkelen van (kennis)toetsen in het hbo en graag meer willen weten en leren over de kunst van het toetsen maken.

7. Samen werken aan toetsen, examens en opgavenbanken

Do's en dont's bij het inrichten van een instellingoverstijgende examenketen

Inleider: Jeanine Treep, manager beroepsonderwijs en bedrijven bij Cito

In het voorjaar van 2012 is het rapport "Vreemde ogen dwingen" van de cie. Bruijn gepubliceerd. Een aantal adviezen uit dit rapport is overgenomen en momenteel worden hogescholen gestimuleerd om gezamenlijk toetsen te ontwikkelen. Ook het meten van de studievoortgang moet meer structureel en over instellingen heen vorm gaan krijgen.

Het samen over hogescholen heen maken van toetsen, of werken aan een gezamenlijke opgavenbank, stelt hen voor de uitdaging om diverse organisatorische zaken te regelen, zoals eigenaarschap, beheer en toegang van de bank/toetsen en de wijze van gebruik van de banken. Daarnaast is er de toetstechnisch inhoudelijke uitdaging om de toetsen van een goede kwaliteit, op het vereiste niveau en van een vergelijkbare moeilijkheid te krijgen.

Aan de hand van de verschillende voorbeelden uit het bedrijfsleven en bij de lerarenopleidingen bespreken we welke taken, verantwoordelijkheden en rollen die er in een hele examenketen te onderscheiden zijn.

8. Een goede toetsvraag, dat doe je niet 1,2,3!

Inleiders: Wout Philippo (10voordeleraar), Ernie Schouten (kwaliteitspanel 10voordeleraar, HAN)

Instellingsoverstijgende toetsen waaraan studiepunten zijn verbonden, moeten van onweersproken kwaliteit zijn. Elke multiple choice toetsvraag moet daarom met zorg ontwikkeld worden. Het maken van een goede toetsvraag is een ingewikkelde klus, waar menige docent zich op verkijkt. Toetstechnische en taaltechnische aspecten die een rol spelen bij de totstandkoming van een goede vraag, kun je maar beter voor je begint goed onder de knie hebben. In 10voordeleraar is een

schrijf- en constructiewijzer opgesteld als handreiking voor docenten. In deze workshop gaan we aan de hand van deze handreiking samen met docenten oefenen in het maken van goede meerkeuze toetsvragen.

Workshopronde 2 (13.45-15.15 uur)

9. Landelijke kennistoetsen als onderdeel van breder toetsbeleid van de opleiding

Inleiders: Henk Fuchs (projectleider 10voordeleraar), Wim Lansu (hoofdredacteur landelijke kennisbasistoets Geschiedenis, docent tweedegraads lerarenopleiding FLOT), en Roger Baltus (secretaris VVE Mens en Wereldtoets, docent aardrijkskunde pabo, iPabo).

Instellingsoverstijgende (summatieve) kennistoetsen behoren ingebed te zijn in het onderwijsbeleid van de opleiding maar moeten ook ingepast worden in het eigen toetsbeleid. Door een benchmark met je collega-instellingen kun je veel leren over de kwaliteit, maar ook over de effectiviteit van je onderwijs. De resultaten van je eigen studenten, uitgezet tegen die van de andere instellingen zeggen veel over je eigen onderwijs en aangeboden onderwijsactiviteiten. Vergelijken met elkaar en het collegiale gesprek leveren ons inzicht en laten ons veel leren.

10. Vijf bouwstenen voor professioneel beoordelen in het hoger onderwijs

Inleider: Dominique Sluijsmans (Expertgroep BKE/SKE), Remko van der Lei, Expert (hoger) onderwijs / onderwijskundig adviseur, Hanzehogeschool

Beoordelen in het hoger onderwijs heeft twee belangrijke doelen: het nemen van goede beslissingen over hbo-bekwaamheid en het stimuleren van studenten tot verder leren. Om aan deze doelen te kunnen voldoen is een duidelijke visie op beoordelen nodig die vervolgens wordt vertaald in een passend toetsbeleid. In deze workshop worden vijf bouwstenen voor professioneel beoordelen gepresenteerd die samen kwaliteit van beoordelen borgen. Deelnemers worden uitgenodigd met deze bouwstenen te 'spelen' vanuit de context van de eigen onderwijspraktijk. Uiteraard komt de BKE/SKE aan de orde.

11. Externe validering: controle of kans?

Inleiders: Els van Zijl, Mieke Jaspers, Fontys Hogescholen

Uit allerlei signalen van de inspectie maar ook van studenten, docenten en werkveldpartners, blijkt dat er nog steeds ongerustheid is over, en kritiek op, de kwaliteit van hbo-getuigschriften. De oplossing die de commissie Bruijn voor de gerezen problematiek voorstelt, richt zich in hoofdzaak op de verdere objectivering van de beoordeling van het eindniveau. In haar rapport doet zij zeven aanbevelingen waaronder het ontwikkelen van een protocol voor de beoordeling van (eind)werkstukken. Dit kan gezien en ervaren worden als wantrouwen en het verlies van eigenaarschap. Maar biedt het ook niet heel veel kansen? In deze sessie verkennen we wat de positieve effecten kunnen zijn van externe validering en hoe dit kan bijdragen aan de ontwikkeling van een interne kwaliteitscultuur.

12. Basiselementen duurzame organisatie instellingsoverstijgend toetsen

Inleiders: Wil de Groot-Bolluijt MScN, Projectleider namens het Instituut voor Gezondheidszorg (IvG) Hogeschool Rotterdam, Marcel van Brunschot, directeur Stichting Leerstation Zorg

In de workshop wordt op basis van de ervaring van een samenwerkingsverband van de HBO-Verpleegkunde de organisatie van instelling overstijgende toetsen uitgewerkt.

Na een korte introductie van de achtergrond en organisatie van het landelijk initiatief verpleegkunde opleidingen (LOOV) wordt met de deelnemers aan de slag te gaan (interactief).

Op basis van de basiselementen wordt de organisatie van instellingen overstijgende toetsen met elkaar besproken. Naast ervaringsuitwisseling wordt er ook gebruikt gemaakt van rapporten van SURF en andere toetsexperts.

Bespreking basiselementen:

1. Organisatie instellingsoverstijgende toetsbank.

2. Aansluiting doelgroep
3. Afspraken metadatering (gezamenlijke taal).
4. Toetsexpertise en docentenprofessionalisatie.
5. Instellingsoverstijgende toetsbanken en mogelijk organisatiemodellen
6. De rol van ICT (systemen)
7. Organisatie veilig toetsen (summatief en in de cloud)

13. Slimme toetsstructuren

Inleiders: Peter Blijleven, onderwijskundig adviseur, School of Business, Building & Technology Saxion, Hilde ter Horst, onderwijskundige

In deze workshop wordt beschreven hoe er samen met de docenten van de Saxion-opleiding Archeologie dit jaar een analyse is gemaakt van de toetsstructuur van deze opleiding en hoe op basis daarvan het bijbehorende toetsplan van de opleiding is aangescherpt. Aan de hand van deze ervaring zullen de inleiders:

1. de toetsstructuur van de opleiding Archeologie presenteren en gemaakte keuzes voorleggen aan de workshopdeelnemers;
2. ook de analysesystematiek die er gebruikt is, presenteren en workshopdeelnemers hier mee laten oefenen;
3. conclusies trekken die er gemaakt zijn op basis van hun ervaringen en deelnemers conclusies laten trekken aan de hand van wat ze hebben aangeboden in de workshop.

14. Een goede toetsvraag, dat doe je niet 1,2,3!

Inleiders: Wout Philippo (10voordeleraar), Ernie Schouten (kwaliteitspanel 10voordeleraar, HAN) Instellingsoverstijgende toetsen waaraan studiepunten zijn verbonden, moeten van onweersproken kwaliteit zijn. Elke multiple choice toetsvraag moet daarom met zorg ontwikkeld worden. Het maken van een goede toetsvraag is een ingewikkelde klus, waar menige docent zich op verkrijgt. Toetstechnische en taaltechnische aspecten die een rol spelen bij de totstandkoming van een goede vraag, kun je maar beter voor je begint goed onder de knie hebben. In 10voordeleraar is een schrijf- en constructiewijzer opgesteld als handreiking voor docenten. In deze workshop gaan we aan de hand van deze handreiking samen met docenten oefenen in het maken van goede meerkeuze toetsvragen.